

strative regler er der skabt mulighed for, at skolerne i særlige tilfælde kan give elever op til halv friplads. På baggrund af nogle skolers anvendelse af denne regel foreslås adgangen hertil strammet. Med forslaget foreslås indføjjet en grænse for, hvor mange elever pr. kursus der kan gives delvis friplads. I denne forbindelse har det også vist sig nødvendigt at præcisere skolernes adgang til på kurserne at have deltagere, som ikke medregnes i det tilskudsudløsende årselevtal.

Selvejekravet indebærer, at skolens midler kun må anvendes og anbringes til gavn for skolens egen vedtægtsbestemte virksomhed. Desuden bør en skoles driftsudgifter ikke påkalde sig særlig opmærksomhed, og bestyrelsen skal udvise sparsommelig administration. For at sikre dette foreslås indføjjet en tilskudsbetingelse om, hvorledes skolerne skal anbringe likvide midler. Forslaget svarer til de krav, der gælder for erhvervsskolerne.

Tilskudssystemet for de frie skoler bygger i høj grad på, at de af skolerne valgte revisorer foretager en omfattende revision af grundlaget for tilskudsregning, beregningen af den statslige elevstøtte og skolernes årsregnskaber. Det bør derfor sikres, at revisor ikke kommer i en interessekonflikt, fordi denne reviderer regnskab for såvel skolen som f.eks. den, der udlejer bygninger til skolen eller har andre lignende økonomiske interesser i forhold til skolen. Det skønnes endvidere hensigtsmæssigt, at undervisningsministeren i tilfælde, hvor revisionen af en skoles årsregnskab er uacceptabelt udført, får hjemmel til at pålægge skolen at skifte revisionsfirma.

Et kendetegn for skoler efter lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om gymnasiet m.v., lov om kursus til højere forberedelseseksamen og om studieforberedende enkeltfagsundervisning for voksne samt denne lov er, at de modtager store statslige driftstilskud. Undervisningsministerens hjemmel til at tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde og kræve tilskud tilbagebetalt foreslås præciseret til at gælde ved andre overtrædelser af lov- og bekendtgørelsesbestemmelser. Bestemmelserne bør endvidere være enslydende i alle 4 love.

Bestemmelsen rummer som hidtil mulighed for at kræve tilbagebetaling af mindre beløb i tilfælde af mindre uregelmæssigheder, herunder kan f.eks. det beløb, der er udbetalt for et kursus, der ikke er afholdt i overensstemmelse med reglerne, kræves tilbagebetalt. Det er hensigtsmæssigt, at Undervisningsministeriet i enkeltstående tilfælde af mindre uregelmæssigheder kun gør krav på en begrænset del af statstilskuddet, der svarer til det uretmæssigt opnåede, hvis der ikke er tale om grov uagtsomhed.

Derved sættes hele skolens eksistensgrundlag ikke nødvendigvis på spil.

Med hjemmel i lovens § 25, stk. 5, har undervisningsministeren udstedt regler om omlægning af bygningstilskuddene til en taxameterordning. I forslaget er der indsat en bestemmelse, der præciserer årselevtalsberegningen ved tildeling af bygningstilskud.

Skoler, der afvikler deres tilskudsberettigede virksomhed i lejede bygninger, kan komme i et særligt afhængighedsforhold til udlejeren. Der foreslås derfor indsat en regel om, at huslejeaftaler, ligesom andre aftaler, alene må indgås med henblik på varetagelse af skolens egne interesser og ikke på ringere vilkår end markedsvilkår. Overholder skolen ikke dette krav, vil undervisningsministeren have ret til at standse tilskud til skolen. Skolen skal søge aftaler ændret, hvis udviklingen i markedsvilkårene tilsiger det.

Andre forslag til ændringer af loven

§ 2, stk. 2, foreslås ændret, således at adgangen til at oprette ungdomshøjskoler bortfalder. Der er i dag 3 ungdomshøjskoler for aldersgruppen 16½ - 19 år, og med det store antal efterskoler for aldersgruppen 14 - 18 år synes de eksisterende ungdomshøjskoler at dække behovet. Disse berøres ikke af forslaget.

For folkehøjskoler foreslås den statslige elevstøtte afskaffet. Den er administrativt meget krævende for skolerne, og ordningen medfører også meget arbejde for skolens revisor. Bevillingen til formålet foreslås overført til det statslige driftstilskud bortset fra en mindre del, som den enkelte skole kan disponere over som en særlig transbestemt støtte til nedsættelse af elevbetalingen. Den overførte del indgår i taxametertilskuddet, dog således at elever på kurser under 14 dages varighed ikke indgår ved beregningen, idet disse ikke efter gældende regler er elevstøtteberettigede.

På baggrund af erfaringerne med den gældende lov foreslås en række justeringer af bestemmelserne om den statslige elevstøtte til elever ved efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejds-skoler.

Den særlige elevstøtte og rejsegodtgørelse til danske elever, der deltager på kurser ved folkehøjskoler i andre nordiske lande eller andre europæiske lande, foreslås som en konsekvens af bortfaldet af støtten til elever på danske folkehøjskoler ændret. Støtten ydes for fremtiden som en støtte administreret af nordiske samarbejdsorganer.

Den hidtidige særlige rejsegodtgørelse til færøske elever ved frie kostskoler er i strid med EU-retten, idet den også burde gælde for alle EU-borgere. På denne baggrund foreslås den afskaffet.